

Njegovo je ishodište u dostojanstvu osobe, koja se za kršćane temelji na poimanju stvorenosti na sliku Božju. Međutim, sve to vrijedi i za svjetovnost, kao ishodište i cilj svakog političkog i pravnog poretka. Na tome se temelju razvijaju smjernice za društvene i političke djelatnosti.

Prva je smjernica **načelo općega dobra**. Opće je dobro zbir društvenih i političkih prilika, potrebnih za uspješnost ljudskoga života. Bilo da je riječ o uskoj, ili pak globalnoj politici – kao, primjerice, u Ujedinjenim narodima, politika bi uvijek trebala biti usmjerena ka općemu dobru, što znači poboljšavati prilike razvoja naroda te svake pojedine osobe u cijelosti i svih osoba zajedno. S jedne bi strane politika trebala suzbijati siromaštvo i ukidati opresiju, a s druge osiguravati slobodu i pravednost. Tome cilju služe druga dva načela kršćanskoga socijalnoga nauka: solidarnost i subsidijarnost.

Načelo solidarnosti naglašava središnju važnost solidarnosti za politiku ukorijenjenu u shvaćanju ljudskoga dostojanstva. Solidarnost je svijest o međusobnoj povezanosti i osjećaju odgovornosti, koji svoj izvor nalazi u personalističnu poimanju čovjeka. Jednako u obitelji, kao i u društvu, poslu ili gospodarstvu, unutarnjim ili međunarodnim odnosima - bez solidarnosti, suživot je ljudi nezamisliv. Solidarnost je s jedne strane krjepost, ali je s druge strane strukturalno načelo državnoga poretka. Sposobnost je to i spremnost pojedinca prepoznati dostojanstvo i prava brata čovjeka te njihovo izražavanje kroz način života i djela. Kao strukturalno načelo, ne utječe samo na društveno i radno zakonodavstvo, već i na čitav pravni poredak koji želi solidarnost promicati neovisno o svakodnevnim odlukama građana.

Solidarnost nije moguća bez subsidijarnosti. **Načelo subsidijarnosti** smjernica je kršćanskoga društvena nauka koja organizira odnos između države i društva. Država bi društvu (pojedini građanima, obiteljima, skupinama i poduzećima) trebala ponuditi potporu za samopomoć – niti manje, niti više od toga. Pojam subsidijarnosti dolazi iz latinskih pojmova "subsidium ferre" te znači pružanje pomoći, nuđenje potpore ili utočišta. Načelo subsidijarnosti polazi od pretpostavke kako sve ono što pojedini građanin (kao i organizacije koje si je izgradio, poput obitelji ili poduzeća) može poduzeti, nikada ne bi trebalo biti onemogućeno od strane države. U tome je smislu središnji fundament za državni poredak uređen na slobodi i dostojanstvu osobe. Posjeduje dimenziju poticanja države na djelovanje te istovremeno njegoa ograničavanja. Potiče je na pomaganje manjim zajednicama, u cilju omogućavanja njihova boljega položaja, kako bi pojedinačnim građanima pomogla razviti život dostojan čovjeka, pomažući im tako pri osobnoj egzistenciji. Istovremeno ne dopušta miješanje u područja života i obveza tih zajednica koje su one kadre urediti i postići same. Načelo subsidijarnosti počiva na antropološku priznavanju činjenice kako uspješnost ljudskoga života ovisi prvenstveno o sposobnosti i spremnosti osobe iskoristiti prilike, ući u rizike, izdržati napore i ostvarivati postignuća.

Da bi gore navedena načela organizacije gospodarstva i društva, države i međunarodnih odnosa, bila produktivna, kršćanski socijalni nauk treba surađivati s disciplinama društvenih znanosti, osobito gospodarstva, sociologije, pravnih i političkih znanosti. Pomažu raščlaniti znakove vremena te ponuditi norme i krilatice. Ovo je razmatranje društvenih događanja odraženo u svjetlu načela kršćanskoga socijalnoga nauka u papinskim društvenim enciklikama od "Rerum Novarum" (1891.) do "Centesimus Annus" (1991.). Činjenica što nauk o tim načelima nije ostao teorijom, već je, u 19. i 20. stoljeću, izvršio golem praktični utjecaj, odražen je u razvoju sustava socijalnog osiguranja u zemljama njemačkoga govornog područja, slomu komunizma te poslije-komunističkim preobrazbenim procesima, u pojačanju pozornosti prema problemima trećega svijeta te – najzad, ali ne i posljednje - postupcima europskih integracija.

Manfred Spieker je profesor kršćanskoga socijalnoga nauka na Sveučilištu Osnabrück i predsjednik međunarodna Društva za kršćanski socijalni nauk.

O ovoj temi možete još pročitati u:

- "Centesimus Annus" http://www.vatican.va/edocs/ENG0214/_INDEX.HTM
- "Compendium of the Social Doctrine of the Church" (Rome 2004)